

Perspektívy rozvoja občianskeho dialógu v kontexte Lisabonskej zmluvy

Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. januára 2009 o perspektívach rozvoja občianskeho dialógu v kontexte Lisabonskej zmluvy (2008/2067(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Lisabonskú zmluvu, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva, podpísanú v Lisabone 13. decembra 2007,
 - so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii a na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 20. februára 2008 o Lisabonskej zmluve¹,
 - so zreteľom na viaceré uznesenia, ktoré prijal v tomto legislatívnom období a ktoré sa týkali občianskej spoločnosti,
 - so zreteľom na pracovný seminár Výboru pre ústavné veci so zástupcami organizácií občianskej spoločnosti, ktorý sa konal 3. júna 2008,
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A6-0475/2008),
- A. keďže demokratická EÚ, ktorá je blízka občanom, si vyžaduje úzku spoluprácu inštitúcií EÚ a členských štátov s občianskou spoločnosťou na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni,
- B. keďže otvorenosť inštitúcií EÚ a vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov k dialógu a spolupráci s občanmi a organizáciami občianskej spoločnosti je základnou podmienkou účasti občanov a organizácií občianskej spoločnosti na tvorbe právnych predpisov a riadení na všetkých úrovniach,
- C. keďže Lisabonská zmluva posilňuje práva občanov EÚ voči Únii tým, že uľahčuje účasť občanov a reprezentatívnych združení občianskej spoločnosti na diskusiách o „Európe občanov“,
- D. keďže súčasné ustanovenia, ktoré sa stali aj súčasťou Lisabonskej zmluvy, vytvárajú nevyhnutný právny rámec na rozvoj občianskeho dialógu na európskej úrovni; keďže sa však tieto ustanovenia nie je vždy uspokojujúco vykonávajú,
- E. keďže občianska spoločnosť je v 27 členských štátoch na rôznych úrovniach rozvoja, v rôznej miere využíva možnosti zúčastňovať sa na participatívnej demokracii, na procese tvorby právnych predpisov a na dialógu s vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi,

¹ Prijaté texty, P6_TA(2008)0055.

- F. keďže pojem „občianska spoločnosť“ sa vzťahuje na veľký počet mimovládnych a neziskových organizácií založených z vlastnej vôle občanmi, ktoré sa zúčastňujú na verejnom živote a ktoré vyjadrujú záujmy, myšlienky a ideológie svojich členov alebo iných osôb na základe etických, kultúrnych, politických, vedeckých, náboženských alebo filantropických kritérií,
- G. keďže otázka reprezentatívnosti organizácií občianskej spoločnosti je do značnej miery sporná a keďže aktivnosť a efektívnosť, s akou niektoré organizácie presadzujú svoje názory, nie vždy zodpovedá ich reprezentatívnosti,
- H. keďže jednotlivé inštitúcie EÚ majú rozdielny prístup k občianskemu dialógu,
1. oceňuje prínos EÚ k rozvoju občianskeho dialógu na úrovni európskej, ako aj na úrovni vnútroštátnej, regionálnej a miestnej v členských štátoch;
 2. zdôrazňuje, že občianska spoločnosť v Európe zohráva dôležitú úlohu v európskom integračnom procese, pretože európskym inštitúciám sprostredkúva stanoviská a požiadavky občanov EÚ; vyzdvihuje význam odbornosti, ktorú európskym inštitúciám poskytuje občianska spoločnosť, a zdôrazňuje dôležitosť poskytovania informácií a zvyšovania povedomia o občianskom dialógu, najmä v súvislosti s podporou činností a cieľov EÚ, budovaním siete európskej spolupráce, posilňovaním pocitu európskej identity a stotožnenia sa občianskej spoločnosti s Európou;
 3. zdôrazňuje, že ak chce EÚ dosiahnuť svoje politické ciele a zámery, je potrebná širšia verejná diskusia, efektívnejší občiansky dialóg a väčšie politické povedomie;
 4. zdôrazňuje svoj osobitný vzťah k občianskemu dialógu a upozorňuje na význam, aký tomuto dialógu dala Lisabonská zmluva, ktorá mu priznala atribút základnej zásady vo všetkých oblastiach činnosti EÚ;
 5. s uspokojením prijíma posilnenie zastupiteľskej a participatívnej demokracie vyplývajúce zo zavedenia ustanovenia o „iniciatíve občanov“ do Lisabonskej zmluvy, ktoré umožňuje miliónu občanov z viacerých členských štátov vyzvať Komisiu, aby predložila legislatívny návrh;
 6. vyzýva inštitúcie EÚ, ako aj vnútroštátne, regionálne a miestne orgány členských štátov, aby v čo najväčšej miere využívali platné právne predpisy a osvedčené postupy na zintenzívnenie dialógu s občanmi a organizáciami občianskej spoločnosti; domnieva sa, že predovšetkým informačné kancelárie Európskeho parlamentu v každom členskom štáte by mali zohrávať aktívnu úlohu pri podpore, organizácii a riadení spoločného fóra Európskeho parlamentu a zástupcov občianskej spoločnosti v danom členskom štáte, ktoré sa koná aspoň raz ročne, a zdôrazňuje význam pravidelnej účasti svojich poslancov na týchto fórach, a to tak z príslušného členského štátu, ako aj z iných členských štátov;
 7. vyzýva inštitúcie EÚ, aby do občianskeho dialógu zapojili všetkých zainteresovaných zástupcov občianskej spoločnosti; považuje v tomto smere za kľúčové dať priestor hlasu mladých Európanov, ktorí budú formovať EÚ zajtrajška a zodpovedať za ňu;
 8. vyzýva inštitúcie EÚ, aby pre všetkých občanov EÚ – ženy, mužov, mladých i starých, ľudí z mestského i vidieckeho prostredia – zabezpečili možnosť zapájať sa aktívne, bez diskriminácie a pri dodržaní rovnoprávnosti do občianskeho dialógu a predovšetkým, aby

príslušníci jazykových menšín mohli na takýchto fórach používať svoje rodné jazyky; zastáva názor, že úlohou EÚ v tejto oblasti by malo byť podporovať napĺňanie zásady rodovej rovnosti a stať sa príkladom jej presadzovania v členských štátoch, ako aj mimo EÚ;

9. vyzýva inštitúcie EÚ, aby v rámci medziinštitucionálnej dohody prijali záväzné usmernenia týkajúce sa menovania zástupcov občianskej spoločnosti, metód organizovania konzultácií a ich financovania v súlade so všeobecnými zásadami a minimálnymi normami konzultácií so zúčastnenými stranami¹; upozorňuje, že všetky inštitúcie EÚ by mali s týmto cieľom udržiavať aktualizované registre všetkých príslušných mimovládnych organizácií bez ohľadu na to, či sú aktívne v členských štátoch a/alebo sa zameriavajú na inštitúcie EÚ;
10. vyzýva inštitúcie EÚ, aby občiansky dialóg vnímali ako horizontálnu úlohu pre všetky generálne riaditeľstvá Komisie, všetky pracovné skupiny v Rade, ako aj všetky výbory Európskeho parlamentu, a to s použitím transparentných postupov a pri zachovaní skutočnej rovnováhy medzi verejným a súkromným sektorom;
11. vyzýva inštitúcie EÚ, aby užšie spolupracovali pri rozvíjaní občianskeho dialógu a podpore aktívneho európskeho postoja medzi občanmi EÚ s cieľom zabezpečiť lepšiu komunikáciu, tok informácií a koordináciu vo vzťahu k ich činnostiam v oblasti konzultácií s verejnosťou; konštatuje, že v tejto súvislosti by pravidelné stretnutia občianskej spoločnosti a členov Komisie na fórach v členských štátoch boli veľmi vhodným prostriedkom, ktorý by mohol znížiť pocitovanú medzeru medzi EÚ a občanmi Európy;
12. vyzýva Radu, aby uľahčila a zjednodušila prístup k svojej činnosti, čo je základnou podmienkou skutočného dialógu s občianskou spoločnosťou;
13. zdôrazňuje význam rozvoja európskej komunikačnej politiky v oblasti zabezpečovania nových spôsobov a nástrojov komunikácie s občanmi EÚ (s využitím internetu, elektronických technológií a moderných audiovizuálnych techník);
14. apeluje na to, aby sa pokračovalo v realizácii vyskúšaných a overených opatrení EÚ, ktoré smerujú k zvýšeniu účasti občianskej spoločnosti v procese európskej integrácie, akými sú Európa cez satelit, Agora občanov, tematické občianske fóra (napr. Your Europe), diskusné fóra na internete atď.;
15. zdôrazňuje význam profesionálnych európskych prieskumov verejnej mienky z pohľadu identifikácie a pochopenia potrieb a očakávaní občanov EÚ vo vzťahu k spôsobu fungovania EÚ; naliehavo vyzýva inštitúcie EÚ a občiansku spoločnosť v členských štátoch, aby vo vzájomných činnostiach a diskusiách pamätali na tieto očakávania;
16. vyzýva národné, regionálne a miestne orgány členských štátov, aby podporovali občiansky dialóg, najmä v tých štátoch a regiónoch a v tých oblastiach, kde ešte nie je v plnej miere rozvinutý alebo dostatočným spôsobom zavedený do praxe; okrem toho nalieha na tieto orgány, aby aktívne podporovali rozvoj regionálnej interaktivity

¹ Pozri oznámenie Komisie z 11. decembra 2002 s názvom Smerom k posilneniu kultúry konzultácií a dialógu – všeobecné zásady a minimálne normy konzultácií so zúčastnenými stranami (KOM(2002)0704).

občianskej spoločnosti medzi členskými štátmi, ako aj cezhraničných iniciatív; domnieva sa, že by sa malo preskúmať tiež vytváranie zoskupení členských štátov ako spôsobu podpory výmeny myšlienok a skúseností v rámci EÚ;

17. vyzýva predstaviteľov európskej spoločnosti, aby sa aktívne zapájali do občianskeho dialógu a do tvorby európskych programov a politík, aby tak mohli ovplyvňovať rozhodovacie procesy;
18. nabáda občanov EÚ, aby sa viac zapájali do európskych rozpráv a diskusií a aby sa zúčastnili na nadchádzajúcich voľbách do Európskeho parlamentu;
19. poukazuje na to, že uskutočňovanie dialógu s občanmi na všetkých úrovniach – európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej – si vyžaduje zodpovedajúce finančné prostriedky, a obracia sa na účastníkov tohto dialógu a zodpovedné subjekty, aby zabezpečili náležitú finančnú podporu;
20. zdôrazňuje, že okrem dialógu s občianskou spoločnosťou je potrebný aj otvorený, transparentný a pravidelný dialóg Únie s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, ako ustanovuje Lisabonská zmluva;
21. odporúča inštitúciám EÚ, aby spoločne poskytli informácie o reprezentatívnosti a oblastiach činnosti organizácií občianskej spoločnosti v Európe, napríklad vo forme verejnej databázy, ľahko prístupnej užívateľom;
22. vyzýva Komisiu, aby predložila nový návrh o európskych spolkoch s cieľom poskytnúť európskym organizáciám občianskej spoločnosti spoločný právny základ;
23. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil parlamentom členských štátov, Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.